

§§ 5-16 (από μετάφραση)

1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις

1.1. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου (ανάπτυξης και σύντομης απάντησης)

1. Ποιο στόχο της πολεμικής προετοιμασίας τους θα πρέπει, κατά τον Δημοσθένη, να προβάλλουν οι Αθηναίοι και γιατί;
2. Ποια νομίζει ο Δημοσθένης ότι πρέπει να είναι η στάση των Αθηναίων απέναντι στο βασιλιά και σε ποια επιχειρήματα στηρίζει την άποψή του; (§ 8).
3. Με ποιο τρόπο κατόρθωσαν οι Πέρσες σε ορισμένες περιπτώσεις να προωθούν τα συμφέροντά τους στις ελληνικές πόλεις και πώς κρίνετε τους Έλληνες εκείνους που έδειχναν πρόθυμοι να υπηρετήσουν τα συμφέροντα των Περσών;
4. Ένα από τα βασικά επιχειρήματα του Δημοσθένη είναι να κρίνουν οι Αθηναίοι με βάση το δίκαιο. Νομίζετε ότι έχει αξία η χρησιμοποίηση ενός τέτοιου επιχειρήματος; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
5. Ποιους συλλογισμούς αναπτύσσει ο Δημοσθένης χρησιμοποιώντας τους υποθετικούς λόγους (§§ 7-8);
6. Ποια είναι τα επιχειρήματα του Δημοσθένη στις §§ 5-8;
7. Σε ποιο επιχείρημα στηρίζει τη γνώμη του ο Δημοσθένης ότι δεν προτείνει κάτι καινούργιο ή ασυνήθιστο, διατυπώνοντας την πρότασή του για βοήθεια προς τους Ροδίους (§ 9);
8. Πώς κρίνετε τον Δημοσθένη για τη διαίρεση των πολέμων στις δυο κατηγορίες που κάνει στην § 10 και τη στάση που υιοθετεί απέναντι στην καθεμιά από αυτές; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
9. Να εντοπίσετε τα σημεία της § 10 όπου ο Δημοσθένης διατυπώνει απόψεις γενικότερου κύρους και να κρίνετε την καθεμιά από αυτές.
10. Γιατί η Αρτεμισία θα ήθελε να υποτάξει τη Ρόδο υπέρ του βασιλιά σε περίπτωση που τα ζητήματα της Αιγύπτου δεν εξελιχθούν ευνοϊκά γι' αυτόν; (§ 11)
11. Να αναφέρετε ποια είναι τα κριτήρια της δράσης της Αρτεμισίας και να κρίνετε αν διέπεται η πολιτική αυτή από ηθικές αρχές.

12. Για ποιους λόγους, κατά τον Δημοσθένη, δεν συμφέρει τους Αθηναίους να κάνουν συμμάχους τους ολιγαρχικούς που ασκούν τώρα την εξουσία στη Ρόδο;
13. Από ποια σημεία της ενότητας φαίνεται ότι ο Δημοσθένης θέλει να υποτιμήσει τους Ροδίους για τις πολιτικές τους επιλογές;
14. «... η απερισκεψία γίνεται για τον λαό αιτία πολλών συμφορών» (πολλῶν κακῶν ἢ ἄνοι' (= ἄνοια) αἰτία τοῖς πολλοῖς γίνεται, § 16): α) Σε ποιους αποδίδει απερισκεψία ο Δημοσθένης στο συγκεκριμένο κείμενο; β) Θεωρείτε τις απόψεις που εκφράζει με τη φράση αυτή, ως απόψεις γενικού κύρους; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
15. Πώς χαρακτηρίζετε τον Δημοσθένη από τη φράση του: «να μην κρατάτε κακία» (μὴ μνησικακεῖν); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
16. «και σεις ... εξαπατηθήκατε σε πολλά» (§ 16): α) Από ποιους και πώς εξαπατήθηκαν οι Αθηναίοι, σύμφωνα με όσα υπονοεί με τη φράση αυτή ο Δημοσθένης; β) Ποια πολιτική θέση εκφράζει ο Δημοσθένης με τη φράση αυτή;
17. α) Να γράψετε τους θεματικούς άξονες της ενότητας §§ 5-16 και β) να χαρακτηρίσετε το ύφος του Δημοσθένη.
18. Να εντοπίσετε τα σημεία στα οποία διακρίνετε την «ηθοποιία» του Δημοσθένη.
19. Ο πολιτικός πρέπει να αίρεται υπεράνω των συναισθημάτων και να φροντίζει για την προάσπιση των συμφερόντων της πατρίδας του. Συμφωνείτε με την άποψη αυτή ή όχι; Να εντοπίσετε τα σημεία που φαίνεται η τοποθέτηση του Δημοσθένη για το θέμα αυτό στις §§ 5-16.

1.2. Συνδυασμός ερωτήσεων σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

1. Διαπιστώνετε, σύμφωνα με τις απόψεις του Δημοσθένη, απόλυτη ταύτιση συμφερόντων μεταξύ του βασιλιά των Περσών και της Αρτεμισίας στο θέμα της Ρόδου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

2. Κατά τη γνώμη σας: α) χαίρει πραγματικά ο Δημοσθένης όταν λέει ότι «συμμερίζεται» τη χαρά των Αθηναίων για την τωρινή κατάσταση των Ροδίων και β) υπάρχει κάποια σκοπιμότητα στη δήλωσή του αυτή; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
3. Ο Δημοσθένης υποβάλλει τις προτάσεις του στους Αθηναίους για το ζήτημα της Ρόδου φροντίζοντας μόνο για το συμφέρον των Ροδίων; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

1.3. Ασκήσεις αντικειμενικού τύπου

1. Να σημειώσετε X στο αντίστοιχο τετράγωνο επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων.

Ο Δημοσθένης για να πείσει τους Αθηναίους αναφέρει ότι:

	Σωστό	Λάθος
α) ο βασιλιάς των Περσών δεν αντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα στο εσωτερικό του κράτους του.	☐	☐
β) όσοι κατέχουν την εξουσία στη Ρόδο έχουν εχθρικές σχέσεις με την Αρτεμισία.	☐	☐
γ) η κατάληψη της Σάμου από τον Αθηναίο στρατηγό Τιμόθεο δεν προκάλεσε την αντίδραση του βασιλιά.	☐	☐
δ) οι Ρόδιοι υπήρξαν πάντοτε πιστοί σύμμαχοι των Αθηναίων.	☐	☐
ε) αν ο βασιλιάς εγείρει αξιώσεις για τη Ρόδο, αυτό θα πρέπει να απασχολήσει τους Αθηναίους και τους άλλους Έλληνες.	☐	☐
στ) η κατοχή της Ρόδου από το βασιλιά θα χρησιμεύει ως βάση ελέγχου της σατραπείας της Αρτεμισίας, αν οι υποθέσεις του στην Αίγυπτο δεν πάνε καλά.	☐	☐
ζ) οι ολιγαρχικοί της Ρόδου αποδείχτηκαν αγνώμονες προς τους συμπολίτες τους που τους βοήθησαν να καταλάβουν την εξουσία στο νησί.	☐	☐
η) ομιλεί υπέρ των Ροδίων γιατί ήταν «πρόξενός» τους.	☐	☐

1.4. Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και ελεύθερης ανάπτυξης

1. Α. Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα της σωστής απάντησης:

Ο Δημοσθένης συμβουλεύει τους Αθηναίους να σώσουν τους Ροδίους (§ 16) επειδή:

α) οι Ρόδιοι βοήθησαν τους Αθηναίους στον πρόσφατο πόλεμο.

β) οι Ρόδιοι έδιωξαν τις στρατιωτικές φρουρές της Αρτεμισίας από τις ακροπόλεις τους.

γ) η Ρόδος έχει τώρα δημοκρατικό πολίτευμα.

δ) οι Αθηναίοι είχαν στο παρελθόν ανάλογη ατυχία με αυτή των Ροδίων.

Β. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

3. Παραδείγματα εργασιών για το σπίτι

1. Από ποια σημεία του κειμένου φαίνεται ότι ο Δημοσθένης θέλει να συνδέσει με αξίες και ηθικές αρχές¹⁰ την προτεινόμενη υποστήριξη των Αθηναίων προς τους Ροδίους και ποιες; Πώς τον κρίνετε γι' αυτό;

2. Από ποια σημεία του κειμένου φαίνεται η συμπάθεια του Δημοσθένη προς τη δημοκρατία και η αντιπάθειά του προς το ολιγαρχικό πολίτευμα;

3. Να διατυπώσετε με συντομία τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί ο Δημοσθένης στο συγκεκριμένο κείμενο και να τον χαρακτηρίσετε από τις απόψεις που διατυπώνει.

¹⁰ Βλ. Παράρτημα, απόσπασμα από τη βιβλιογραφία, αριθ. 4.